

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Fgyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek küldendők
Maros-Vásárhely
Szentgyörgy utca 9. szám.
ev. ref. lelkézi lakás.

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Megkondult harangok.

— Irta: Tóth László ny.-karácsonyfalvi lelkész. —

II.

Magunkat csalnók meg s ejtenők tévedésbe, ha be nem látnók, hogy Simándinak egész élete folyása, egy nagy harcot, egy nemes küzdelmet tár előnkbe, melyet nekünk lekipásztoroknak s mindnyájunknak, a szent nép- és királyi papságnak is, meg kell vívnunk, meg kell harcolnunk, a Krisztus szellemében, mely ma is, mint minden időben, szól az ő választottjai által. Szól az örökkévaló Istenről, aki nekünk teremtő, gondviselő édes atyánk, szól a benne vetett gyermeki bizodalomról, a mely soha meg nem csal; szól arról az élő hitről, mely egy fensőbb világot tár föl az esengő lelkek előtt; szól a váltságról, mely által megigazulunk, a bűnök bocsánatáról, mely által megtisztulunk; szól arról a bizonyos reménységről, mely az örökkévalóság végtelenségébe szárnyal. A Krisztus lelke nélkül elnémül a kebel kis harangja, eltévelyedik a föld vándora s a puszta körülfogja őtet s bolyong szerte a földszinen, mint a pusztába kergetett Izrael, de ennek legalább meg volt a Sinai hegye, honnan hallotta az Urnak biztató szavát, megvolt a fényes felhője, mely az ígélet földé felé vezette.

De hol van az ígéletnek ama földje? Nekünk kell föltárni annak fényes csarnokát, örök dicsőségét. Nekünk kell megragadni, a harangkötélnek, az összeroskadt pap kezében maradt véres darabjait s szilárdan összefűzve azokat, megkondítani az elnémult harangot, hogy annak égi hangja elhallassék messzi téreken, hogy családban, egyházban, iskolában, társadalomban és állami életünkben hadd hangozzék az ébresztő: „A régiek elmultak és ime mindenek megújultak!“ Hogy rázza föl az alvó szivek öntudatlan nyugalma s addig ismeretlen vágyakat keltsen a minden iránt közönyös lelkekben, hogy ujítsa meg a társaságos élet minden viszonyait, söpörje el a tuuya és tespedő népeket s jöjjön el az „Uj ég és új föld.“ Mert „Nép addig szabad nem lesz soha, míg lelki nyügét mind le nem veti! És századoknak harca kell előbb és századok során kell még lobogni a Messiás szavával gyújtott fénynek, míg az a népek lelkén átvilágít, míg mind megértik tiszta szózatát s szabaddá lesznek szivben s lelkileg.“

A tapasztalat megtanít arra, hogy az élet küzdelmei s ezek harczában gyakran elnémul a kebel kis harangja.

A korlátoltság és gyengeség sanyaru sorsának a föld minden teremtménye alá van vetve s megnyugszik benne. De az ember, a teremtés

koronája, ki értelmet és büszkeséget rejt eszében, uralkodási vágyat hord szívében. Ő hajoljon meg a gyámoltalanság és korlátoltság kényszere előtt? Nem, ő nem hajol meg. Hiszen a végzet, bármilyen legyen, meghódol a legfelsőbb lénynek, aki nem más, mint maga az — ember. Hát miért ne győzné le ő a végzetet?

E végből fegyverkezik mindennemű baj és viszontagság ellen. Tanulmányozza, vizsgálja a természet ártalmas elemeit, kutatja a föld mélységét, megfigyeli a felhők járását, a csillagok forgását, szemléli az egész külső világot, hogy kikutassa és megteremtse azt, ami az élet háboríthatlan kényelméhez szükséges. És csakugyan bámulatos eredményeket ért el. Látó csövébe zárta az égi testeket, birtokába ejtette a föld kincseit, szolgálatába hajtotta a vizet, a fényt, a levegőt. A méregből orvosságot csinált, a rengeteg vadait megszelidítette, egy szóval nagy tökéletességgel hasznára fordította a szabad természet összes lényeit. Ugy látszott neki, közeledik az idő, a mikor az ember, mint a mindenség Ura bizton uralkodhatik égen és földön, viszontagságon és bajon. A tudomány eme vívmányaitól elragadtatva akarták az önistenitők álmaikat, ábrándjaikat megvalósítani, az embert a mindenség halhatatlan királyává tenni.

Természetes, hogy az ember az őt ostromló bajoktól és veszélyektől szabadulni akar, hogy megkönnyíteni kívánja az élet küzdelmeit, meghosszabbítani a lét tartamát, hogy jóllétét sok és nagy biztosítékokkal akarja körül sánczolni. Mindez természetes kifolyása egy ellenállhatatlan váagnak, melyet a boldogság vágyának hívnak s mely lelkünk belsejébe van oltva. De valamint a testi szervezet minden egyes része, úgy a lélek minden egyes ösztöne és vágya, tehát a boldogság után való vágy is, meghatározott törvényeknek hódol.

E törvények meg nem figyelése, vagy inkább szándékos megvetése, nem csoda, ha az embert az önistenítés szégyenletes tévedésébe vezet. E törvényeket nem nehéz kipuhatolni. Az ember lelke mélyében hordja az érzetet, hogy gyarló, gyámoltalan s törekény, mint a cserépedény. Ez érzet félelemmel és nyugtalansággal tölti el. És ha semmi sincs a világon,

ami az ember lelkének háborgását csillapítaná, aggodalmát eloszlatná: van magában a lélekben egy isteni szózat, mely *mint megkondult harang* a kebelnek mélyét fölveti s melynek hangja a hányatott sorsu embernek békét s teljes megnyugvást szerez. Így cseng ama harang hatalmas erejű szava: „Ember! nagy képességekkel megáldott fenséges lény vagy, de sorsodat és életedet egy felsőbb kéz intézi. Egy, az ég és föld felett álló lény keze, ki téged e világba helyezett, megszabta földi léted célját, kimérte annak idejét. Ő végtelenül jó és kegyes s hogy menyire szeret, megmutatta, midőn téged a többi teremtmények urává rendelt. Gondos atya Ő, akaratod nélkül hajad egy szála sem görbülhet meg. Bölcsessége és igazságossága szerint igazgatja sorsod fordulatait, áld, vagy ver, sujt, vagy emel érdemed szerint. Te neki feltétlen hódolattal tartozol!”

E szózat, mely egyformán hatja át az egyszerű földmives és a csillagokat vizsgáló tudós szívét, megnyugvást és békét, erőt és vigaszt önt az emberbe. Bármilyen viszontagság érje az embert, e szózat az egyetlen menedékhely, a hol zaklatott lelke megpihen és felüdül. Ha az ember nyugtalan vágyaival a földi gyönyörök és élvezetek összes kikötőit már bekalandozta, melyek nyugalmat, jóllétet és biztosságot nyújtottak neki, ha már lelke nyugalmával keretében kimerült: egy kedves harang égi szózatja újra, meg újra megkondul szívében s az ember lelke egész erejével kapaszkodik bele, mint hajótörést szenvedett utas a tengerpart sziklaormához.

Igen tisztelt Értekezlet! A garabói lelkész a föltámadás győzelmi ünnepén roskadt össze, a harang ércnyelve is akkor hallgatott el; a Messiás is testben nincs közöttünk, de e magasztos ünnepen meggyőződött arról, hogy mégis velünk van a világ végezeteig. Itt az égi jel, mely tudunkra adja harangkondulattal, hogy: „A sir alól, a mély börtönfenékről, kitör a szárnyas, büszke gondolat s mégis kivívja fényes győzedelmét, a messze föld felett s az ég alatt! Mert Messiás leend minden nagy eszme, amelynek mindig kész a Gógotha; de bár reá legmélyebb sir borul: egy sem marad feltámadatlanul. Az eszme sorsa ez!”

„Ne csüggedés, ne bánat fogjon minket el, de egy magasztosabb hit a jövőben, hogy a tan, melyért annyi dicső lélek, a Golgotára égi nyugalommal lépett, az a fönséges tan időben szerteioszló nem lehet! Ébredjete, munkára fel tehát. A mester eltűnt, jobb hazába tért, de szent, magasztos szellemét dicső örök gyanánt lelkünkre hagyta. Föl hát ujult erővel, lánggal mindenik, siessen vérrel irt nyomába fel! A ránk hagyott igéket uj meg ujra tanítva s nem rettegetve a haláltól, nem annak bármi gyötrelmes nemétől, habár az várna mindenikre -- bátran verettük át, ha kell, mindkét kezünk s aztán sóhajtsuk: „elvégeztetett.“

Igy jön el családi, egyházi, társadalmi, állami életünkre egy szebb, egy boldogabb jövődől és megcsendül a kedves harangszó, ünnep csendben, messzire hangzó és a hol átszáll bugva, dudolva, emberi térd mind földre hajolva s csendül a lélek tiszta harangja: „szent ima hangja.“

És mi is ott leszünk a népek millióinak áldott seregében, hogy lelkünknek igaz örömevel tegyünk tanubizonyyságot arról, hogy mi hallottuk az égi szózatot, hallottuk, hogy megkondultak az elnému't harangok.

Kronika

— **A kalocsai érsek orra.** Városhy Gyula nem rég még a központi papnevelő intézet igazgatója volt, majd székesfehérvári püspök lett, a mult évben pedig már kalocsai érsekké tették. Gyors karriér, de Városhy ur rászolgált a kitüntetésre, figyelmes szolgája Romának. Lám alig bocsátotta ki X. Pius pápa az *olaszpüspökökhöz* levelét, melyben az összes kath. egyleteket a püspökök felügyelete alá rendeli. *az olaszokhoz irt sorokból a magyar főpap is ért* és gyorsan elrendeli, hogy az esperesek október végéig pontosan számoljanak be a kerületekben folyó vallásos mozgalmakkal. „*Adjanak számot az esperesi kerületekben levő összes katolikus egyesületekről, körökről, társulatokról és kongregációkról, névszerint jelentvén, hogy mely községben milyen katolikus egyesületek, körök, társulatok és kongregációk vannak.* Ha néhol ilyenek egyáltalában nem léteznének, az is jelentendő. Az esperesek gyűjtsék össze az egyletek . . . működéséről szóló évi jelentéseit“ Ezen adatokat ezentul minden évben be kell terjeszteni. Ez a körlevél egymagában is elég figyelmeztető a klerikális harc tel-es erőben való kitörésére. Egész rendszeresen, köz-

pontból szervezik a csapatokat. Az évi jelentés minden papot rákényszerít a klerikális küzdelemben való részvétre, mivelogy fanatikus buzgalmától függ a számára kiosztott plébánia zsirossága avagy sovány-sága. Lesz hát ádáz harc országszerte, jól szervezett klerikális haddal kerülnek szembe a haladás és felvilágosodás hivei.

Ennél a harcnál érdekesebb a kalocsai érsek kitünő orra. Értett az olaszokhoz irt levélből. Mi meg értünk ebből az okoskodásból. Megértjük legujabb tapasztalásunkból is, amit már régen tudtunk, hogy a római pápa szava akármelyik nemzetnek szóljon, közvetve az egész katolikus világ okul belőle. Jó lesz hát egy kis szemlét tartanunk a pápaság ujabb nyilatkozatai felett, hadd lássuk tisztán, mire oktatták hiveiket s így polgártársaink nagy részét is. XIII. Leó alig melegszi meg a pápai székbén. *Inscrutabili dei consilio c.* encyklikájában igazi „krisztusi“ szellemben a pápaság világi hatalmának visszacszerzésére buzdítja nyáját, Krisztus helytartójaként nem is járhatott volna el stilszerűben, mivel éppen Krisztus tolmácsolta: Ne gyűjtsetek kincset magatoknak! . . . Mikor a római városi tanács az iskolában követte te a hitoktatást, Leó megbotránkozását fejezi ki a város autonom intézkedésével szemben és a papok buzgó működésétől várja a reparálást (Inmezzo elle ragioni.) Az állammal nem száll oly bátran szembe, mint IX. Pius, de tudja, hogy aknamunkájával a legbiztosabban célhoz ér. *Ci siamo grandemente* kezdetű enzyklikája az olasz püspökökkel közli a polgári házasságnak vallást, erkölcsiséget és pápaságot sértő jellegét. A sophisma magas fokával ferdíti el a tényállást s az állam szabadelvü intézkedését épp azokkal a ferditésekkel bélyegzi meg, amelyekkel később magyar tanítványai oly hiven küzdöttek a zsidó keresztyény házasság ellen. Erről a kérdéstről többször is szolt hasonló értelemben XIII. Leó. De kedvesebb oktatásban is részesíti követőit. Az *Immortale dei miserentis*-ben kegyetlenül pozdorjává törri a népfenség elvet, mint „eretnek“ téves tanítást, mely „semmi észszerü elven nem alapul s nincs ereje a közbiztonság a rend és nyugalom fönttartására.“ Az egyházban megvannak ezek a kellékek, de ennek a rendőri intézménynyé aljasult egyháznak vajmi kevés köze lehet ahhoz a Krisztushoz, aki az evangéliumok tanúsága szerint sohasem ambiczionálta a rendőrfőkapitányságot.

Sok mindenről tájékoztatta még a pápa ugy szörmentén az országot, de a klerikalizmust veszélyeztető népektől a közvetlen levelezést sem sajnálta. Igy irt 1886. aug. 22. (Quid multum diuque) a magyar püspököknek is. Előhozakodott Magyarországnak a pápaság iránt tartozó köteles hálájával, de bölcsen hallgatott az innen juttatott Péter-íllérek nem megvetendő összegéről. Egész bátran izgatja püspö-

keit az egyházellenes törvények megakadályozására. Küzdjenek a polgári házasság ellen, ne engedjék az iskolákat interkonfesszionálissá tenni, és harcoljanak az egyetem hatholikus jellegéért, mint dicséretesen küzdöttek ugyanezen téves törekvések ellen a katolikus jellegéért, mint dicséretesen küzdöttek ugyanezen téves törekvések ellen a katolikus világiak. Ez természetesen megint annak az evangéliumi elvnek szellemében született meg: Adjátok meg a császárnak ami a császáré.

Ilyeneket tanultak közvetve és közvetlenül katolikus polgártársaink a pápától. X. Pius törekvéseivel már más alkalommal foglalkoztunk. Ha ezek mellett a kalocsai érseknek s a többi magyar pápás főpapokkal Róma irányában kifejtett előzékenységét látjuk, semmi kétségünk nem lehet az ultramontán és klerikális eszmék beözönlése tekintetében. Buzgó, „hazafias“ papjaink Róma vezényszavára megkezdik magyar földön is hadgyakorlataikat, hogy teljes erővel kitörjön a felekezeti gyűlölség tüze közöttünk Krisztus ama parancsa értelmében: „Szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat!“

Felelet néhány kérdésre, melyet róm. kath. papok szoktak a protestánsokhoz intézni.

— Fordította: Szabadi Béla. —

II.

Negyedik kérdés. — A római katolikus papok azt mondják, hogy a protestánsok oly kevesen vannak, hogy nem képezhetik az Isten anyaszentegyházát (Bell., de Eccl., lib. IV, cap. 7.)

Erre azt felelem, hogy ha a hívők száma volna mérvadó valamely vallás igaz mivoltának bizonyására, a miénk nem oly csekély, amilyenek ellenfeleink állítják; mert ha a mai kor valamennyi keresztény közösségét egyesítjük, melyek összevéve sokkal számosabbak a római egyházénál, és mindannyian egyek velünk a legsarkalatosabb tanításokban és gyakorlatokban, mindannyian elvetik, miként mi, a pápaság sarkalatos cikkelyét t. i. *a római pápának a világ összes egyházai felett való fennhatóságát*, ellenfeleink kénytelenek lesznek megvallani, hogy a protestánsok száma sokkal nagyobb, mint a római egyház híveié.

És a protestánsok száma bámulatos módon megnövekednék, ha megvizsgálnám a római theologusokkal együtt, hogy hányan vannak a harminczegy millió francia katolikusok közül akik bőjtölnek a pápa megszabta napokon, akik gyónnak egyszer egy évben, akik hisznek az átlényegülésben, akik hiszik, hogy egy pápista pap, ép oly bűnös létére, mint a többi emberek, el tudja törölni vagy megtartani a hozzá hasonlók bűneit! . . .

Ama harminczegy millió között lehet talán három millió leány vagy vén asszony és még három millió olyan ember, aki hozzászokott, hogy higgyen vizsgá-

lódás nélkül; de a többi huszonöt millió bizonyára protestáns.

De nem szükséges ezt az előnyt bizonyásgul felemlíteni. Hiszen feltéve, hogy mi protestánsok szám szerint sokkal gyengébbek volnánk a római egyháznál, vajon azért a mi egyházunk kevésbbé volna az igazi egyház? Mondjátok csak, római katolikus papok, vajjon népesebb volt-e az Isten egyháza Ábrahám idejében, mikor mindössze egy családra terjedt ki, s a Sálem kis országára, melynek Melkisédek volt a királya? Vagy mit szóltok Isten egyházáról Mózes korában, mely egyetlen népre terjedt ki s ez is pusztáról-pusztára vándorolt? Avagy talán népesebb volt Elizeus napjaiban, mikor két törzset kivéve, melyek imádták az Urat Jeruzsálemben, a többi tiz nem hajtott-e térdet Baál előtt? Avagy talán népesebb volt Jézus Krisztus idejében az Isten egyháza, mely a tizenkét apostolból, hetven tanítványból és néhány más személyből állott? A megvételnek milyen tekintetével szemlélte volna Bellarmin biboros azt a kis sereget, mely a legfontosabb ismeretek kettejében szűkölködött, amelyekről pedig szerintem felismerhető az igazi egyház: t. i. a nagy sokaságról és a pompáról?

De miért ragaszkodjunk tovább ezekhez a példákhoz, mintha bizony valamely vallás igaz voltát a szavazatok többségéből kellene megítélni? Ez az érvelés ugyanis csak a gyenge értelműeket befolyásolhatja és én merem állítani, hogy nincs értelmes és erkölcsös ember, aki ezt valamely vallás igaz voltának bizonyásgául elfogadná. Ha a nagy sokaság jele volna annak, hogy a helyes uton járunk, hiába nem mondaná az Irás: „Ne kövesd a sokaságot a gonoszra, és ne szólj a törvényben a sokaság mellé hajolván, az igaz ítéletnek elfordítására.“ (II. Móz. XXXIII, 2.) És Szent János Evangyéliomában (VI, 66, 67.) olvaszuk: „Az időtől fogva sokan az ő tanítványai közül hátra állának, és azután nem járnak vala ő vele. Monda azért Jézus a tizenkettőnek: Nemde el akartok-e ti is menni?“

Ha az apostolok Bellarmin biboros tanítását követték vala, azt felelték volna: Igen Uram, elmegyünk, mivelhogy a sokaság nincs te melletted.

Szent Máté evangéliomában (XXVII, 27.) olvasható: „A Papifejedelmek pedig és a Vének adák tanácsul a községnek, hogy Barabást kérnék meg, és Jézust elvesztenék.“ Ennélfogva, hogy a sokaságot kövessük, azt kellene kiáltanunk a világ Megváltója felé: *Feszítsd meg, feszítsd meg!*

Nem, nem, a sokaság, Bellarmin biborosnak daczára, soha sem volt csalhatatlan ismérve az Isten egyházának.

Ötödik kérdés. — A ti tudományotok bizony új, mondják a római katolikus papok a protestánsoknak; ti tehát nem vagytok az Isten egyháza; ellenben mellettünk bizonyít a mi régi mivoltunk

Erre azt felelem, hogy a régiség nem mindig csalhatatlan ismérve az igaz vallásnak, mert bizonyára

épen tisztaéletű embert, — a ki, ha neje Bibliából, Zsoltárból intette, azt felelte: majd a kemenczébe vetem a könyvedet, — utóljára valóságos vallásos emberré tette. a kinek főöröme az éneklés, imádkozás, biblia-olvasás. Gyermekeit is istenfélelemben nevelte; vejét is arra szoktatta — Ennek is megmondta, mikor első este a házoknál lefeküdt, hogy: itt nem fekszünk le imádkozás nélkül, mint az állat. A Vasárnap terjesztése érdekében is sokat tett különböző helyeken.

El szokott járni egy uradalmi tiszt házához varrogatni, vagy más dologban segédkezni. Ott is ismerik vallásosságát, okosságát és szeretik érte s szívesen el-hallgatják beszédét. A r. kath. ur család el is disputált sokszor vele. Az úr kissé heves természetű s el-el hajít egy-egy káromkodást, ha a cselédek megharagítják. Meghallotta ezt egyszer az öreg paraszt asszony. Nem hallgatta el, hanem a maga okos, nyájas modorában rászólt:

„Ugyan ne kárhoztassa a lelkét a tekintetes úr; ne bántsa azt a jó Istent, ő szent felségét. — Hiszen ő jó, csak az emberek rosszak.“

„Igazsága van, Farkas néni, felelt a tiszt nyájasan, egészen megengesztelődve. De mikor ezek a rendetlen népek felháborítják az embert.“

„Akkor intse, feddje azokat a tekintetes ur, ne az Istent szidalmazza“, — felelt bátran, okosan és illő tisztelettel ismét a szegény öreg nő.

Egyszer megint indulatba hozták a cselédek az uradalmi tisztet s megint valami rosszat akart szólni. De eszébe jutott az öreg asszony szava. Ajkára tette kezét és így szólott: Nem káromkodunk; hanem fizetsz öt forintot.

Egyháztársadalmi élet.

Kérő-szó

a dédai ev. ref. leányegyház templom építése tárgyában.

Szeretett hitrokonaink!

Marostorda megyében a keleti havasok alján fekszik Déda leányegyházunk 2000 lelket számláló román községben. Egyházunk hivei vallásukat, nyelvüket és magyar szellemüket 1806. évtől fogva megőrizték, ezen időben a gróf Réday család Udvarhely megyéből Alsósófalváról telepített ide négy családot, ezeknek maradékaiból alakult ezen kis egyházközség. Az egyházközségnek temploma, vagyona nincsen, csakis egy szép templom-telek a község legszebb részén, amely telek az erdő elkülönítés alkalmával az idegen földesurak ajándékából szereztetett. Az istentiszteletet magánházaknál tartják, s most már annyira felszaporodott a lélekszám, hogy isteni tisztelet tartása végett alkalmas helyiség nem található. Ma már 35 családból álló és 135 lelket számláló kis egy-

házközségben a dédai vasút megnyitásával a lélekszám folyton szaporodik és így égető szükségé vált a templom építése. A nép vagyontalan, havasi munkás és így a hivek áldozatjára számítani nem lehet.

Ezért folyamodunk hitrokonainhoz kegyes pártfogás végett Bármily csekély összeget hálás köszönettel fogagunk.

Az adandó könyöradamány Fülöp János egyházi jegyzőhöz küldendő Déda községben (Marostorda m.) posta- és vasutállomás helyben.

Déda, 1905. december hava. Fülöp János, egyh. jegyző. Ördög Ferencz, gondnok. Csiki Károly, beszolgáló lelkész.

15—1906. szám.

Dédai fiókegyházközségünk kérelmét atyafiságos szeretettel ajánljuk áldozni kész és képes kedves hitrokonaink jóindulatu figyelmébe.

Kolozsvár, 1906. évi január hó 4-én. Bartók s. k. elnök. Dr. Kádár János s. k. titkár.

H i r e k.

— **Bibliai olvasó kalauz.** A nagy hét. Sirjatok! Lukács 23, 23, 26—31. A jelentős felírás. Ján. 19, 16—23. Jézussal a paradicsomban. Lukács 23, 39—43. A lábmosás. Ján. 13, 1—15. Jézus megdicsőülése a halálban. Máté 27, 50—54. Nemes cselekedet. Luk. 23. 50—63. Én élek; ti is éltek. Ján. 14, 19. — Kifogások. A hitetlenség kifogása. Ján. 3, 11—21. A félelemé. Lukács 19, 11—17. A halasztásé. Csel. 24, 22—37. A hamis alázatosságé. IV. Móz. 13, 26—32. A földi foglalatosság kifogása Luk. 14, 16—24. Ne fordulj ürügyekhez. Ján. 4, 31—38. Megállhatnak-e kifogásaink? Csel. 26, 19—26.

— **Kiürült a Senki sziget.** A kis Adakalé-sziget a Dunán, Orsova átellenében a mult héttől kezdve teljesen lakatlan. A csöpp kis paradicsom török lakosai nem tudtak rajta megélni, Kisázsia, Bruszszába vándoroltak, szept. 3-án költözött el Adakalérol az utolsó tizenhat család. A szelid muzulmánok, akik rózsát tenyésztettek és halászgattak, majdnem éhen veszttek, tehát elmenekültek. A Jókai csodás kis szigete most egészen árva. Csak az Aranyember csodálatosan szép, halhatatlan lapjain fog élni, örökké nagyszerű rózsaszínben, dús gyümölcsfaival, a hűséges nagy kutyával, Noémival és az egész kis társasággal, amely az örök költészetet jelenti . . .

— **A dobsinai Kossuth-szobor leleplezése.** A bérczes Gömörmegye első Kossuth-szobra, amelyet Horvai szobrász mintázott, e napokban készült el és már felállították Dobsina város főterén. Az emlékművet szeptember 30-án akarták leleplezni, de ugyanekkor lesz a hajduszoboszlói Bocskay-emlék leleplezése, miért is az ünnepélyes leleplezést szeptember 23-ára tűzték ki.

— **Királyoz illő alázatosság** I. Frigyes Vilmos Poroszország királyának szokása volt este, mielőtt le-

feküdt volna, a szolgálatot teljesítő komornyikával felolvasatni egy estéli elmélkedést vagy imát. Egy ujonnan alkalmazott komornyik, midőn ezt a tisztét először teljesítette, magában azt gondolta, hogy királya iránti tisztelet tőle megköveteli azt, hogy az ilyen kifejezéseket: „Az Ur áldjon meg téged“ valahányszor csak előfordul az imában, megváltoztassa ilyenformán: „Az Ur áldja meg felséges királyi fenséges személyét!“ . . . — Mit olvassz te nekem — szolt közbe a király . . . A szolga azt gondolta, hogy az uralkodó nincs megalégedve azon tisztelettel, melyben részesíté, — azért ismételve az imát erősebb hangsulyozással olvassa: „Az Ur áldja meg legfelségesebb királyi szent személyét.“ Indulatba jött erre a király és így szolt: „Mit rontod el nékem ez imát? Micsoda czimeket adsz te nékem? — hát nem tudod te azt, hogy Isten előtt én épen olyan szegény bűnös vagyok, mint te, vagy más, ki anyától született? Amint meg van irva, úgy van az jól, csak olvasd: „Az Ur áldjon meg téged . . . téged . . . téged . . .“ „Istennel szemben én szegény bűnös ember vagyok, kiért Jézus drága vére is folyt a keresztfán.“ Ez asztán királyhoz illő alázat.

— **Az Isten szava.** Frigyes szász fejedelemről van a következő feljegyezve, amit gyakran szokott mondani: „Én már sokszor tapasztaltam, hogy bármily bölcsen, élesen, finoman gondol ki valamit az emberi elme, azt mégis a saját fegyverével lehet mindenkor megdönteni: egyedül Isten szava áll erősen biztosan, mint a szikla, mely fölött győzedel meskedni, melyet megdönteni nem lehet.“

— **Kelta pénzverőműhely** Kaposvár közelében egy romanizált kelta telepen, hol már többször tettek régészeti kutatást, pénzverő- és öntőműhelyt találtak. A pénzverő műhelyből előkerült annak összes felszerelése. Három korongalaku két-hengeres pénzverő eszköz (Stanzni) és egész sorozata a görög ezüst tetra drahmák barbár utánzatainak, mely pénzek egy néhány darabja beleillik a pénzverő eszközökbe is. A pénzverők vésett része ezüstből van, melyet bronz és kívül vasgyűrű vesz körül. Előkerült néhány bronzból készült öntőminta is, melynek egyikével — La Téne izlésű fibulát, a másikkal, bronzdiszitményeket öntöttek. Épen kerültek elő a grafit olvasztó tégelyek, melyek egyike csőalaku kiöntővel van ellátva s az olvasztásra szánt ércből is fordult elő néhány darab. Egész sorozatát lelték a műhely vas szerszámmainak. Trébelő és kovácsoló ülők, tűzifogok, kalapácsok, diszitő pöncoló vetők, furók stb. Félig elkészített diszitést nélkülöző bronzkarperecek és egyéb ékszerek, kallantus nagy bronz-üst, karcsu nyaku kisebb bronz-edéoy. Harci és házi felszerelések, lándsák, kések, sarlók és az őskori agyagművek egész sorozata. Edények, szövöszék és háló nehezékek, orsó, gombok, szépen diszitétt agyaggyöngyök és gabona

örlőgépek. Az érdekes 300 darabot meghaladó lelet Krisztus születését megelőző századból ered, melyhez hasonló eddig magyar földön bem fordult elő, most rendezi Darnay Kálmán régészünk sz egész leletet és a legközelebbi napokban a nagyközönség is megtekintheti sümegi muzeumában. Av egész leletet Darnay az ősz folyamán felküldi lerajzoltatás és ismeretetés czéljából Budapestre, a Nemzeti Muzeum régiségtárába.

Hirek az országból

— **Kossuth Ferencz a románok között.** Kossuth Ferencz amikor Herkulesfürdőre utazott, Karánsebesen meleg fogadtatásban részesült a románok részéről. Kossuth Ferencz meghatva mondott köszönetet a szép fogadtatásért Bredicianu Coroján képviselőnek.

— **Dr. Pap István kir. táblai bíró kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy dr. Pap István kolozsvári kir. táblai bírót Ő felsége a budapesti kir. kuriához kíségető bírónak rendelte be. Mi, akik ismerjük dr. Pap Istvánt, mint egyházkerületünk egyik derék képviselőjét, aki szép tehetségével s munkabíráásával a legderékabb magyar bírák sorába küzdte fel magát — őszintén gratulálunk.

— **Bírósági jegyzők országos kongresszusa** A budapesti bírósági jegyzői kar e héten értekezletet tartott, a melyen az országos kongresszust szervező bizottság beszámolt eddigi működéséről. Az emlékirat-tervezet fölolvastása és elfogadása után elhatározták, hogy fölkéri az egész ország bírósági jegyzőkarát, hogy az egyöntetűséget veszélyeztető külön fölhívásoktól és olyan nyilatkozatok tételétől tartózkodjanak, a melyek alkalmasak arra, hogy az ügy iránt, a mely csak megengedett és méltó eszközökkel kíván sikert elérni, ellenszenvet keltsenek, holott a kongresszus éppen az ellenkezőjét célozza. Az orsz. kongresszus határnapjául szeptember hó 23-át határozták meg.

— **Az igazságügyminiszter reformja** Polónyi Géza igazságügyminiszter Oberschal Adolf kuriai elnökhöz, a kir. főügyészekhez és a kir. ítélőtábla elnökéhez intézve, nagy fontosságú rendeletet bocsátott ki. A rendelet a rendkívüli szabadságolások nagy számát akarja csökkenteni; az azokkal való visszaélést végleg megszüntetni és az igazságszolgáltatás gyorsítását elősegíteni. Ezen rendeletében pontos és kimerítő jelentéseket követel az eddigi szabadságolásokról és kimondja, hogy jövőre rendkívüli szabadságot csak a legkivételesebb esetekben a legnyomatékosabb és minden lehető kétséget kizáró hatósági orvosi, illetve teljes hitelt érdemlő bizonyítvánnyal igazolt, s a multhatatlan szükség által indokolt körülmények fennforgása és tüzetesen indokolt javaslat előterjesztése esetén fog engedélyeztetni.

volt egy idő, melyben a keresztyén vallás ujság vala, és akkor a zsidók és pogányok előnyben lettek volna az ő régi eredetükkel.

A kérdés lényege abban rejlik, hogy megtudjuk, vajjon a római egyházban van-e több a régi keresztyén hitből, avagy a mienkben?

Első sorban meg kell jegyezni, hogy a római egyház tanításának egy része azonos a miénkkel, példának okáért az Apostolok Hitvallásának tételei, a mennyiben s ahogy azok a négy egyetemes zsinaton kifejtettek. Ami a vallást illeti, a mi egész hitünk ezekre szorítkozik. Ezek elengedhetetlenül szükségese az üdvösségre, és nem hiányzik abból semmi, a mit csak a keresztyén egyház régi hitvallásaiban felmutatni lehet. Eddig a római egyház vallásának és a mienknek egyenlő a régisége, tudniillik oly régiek, amilyen régi maga a kereszténység.

Ennek okáért tehát a kérdést azokra a dolgokra kell irányítani, melyekre nézve nem vagyunk azon a nézeten, amelyet Róma vall. Ezek a legfőbbek: IV. Pius pápa Vallástételének kilencz cikkelye a miseáldozatról, az átlényegülésről, az urvacsorának egy szín alatt való vételéről, a purgatóriumról, a bucsuról, a fülbe gyónásról, az abszolúcióról, a szentek imadásáról, a képek imadásáról stb. De minthogy ezek közül a dogmák közül egy sem található a keresztyén egyház egyetemlegesen kapott régi hitvallásainak egyikében sem, ennél fogva tagadjuk azoknak régiségét s joggal azt állítjuk, hogy egészen újak.

Ami pedig a protestáns vallás negatív hittételeit illeti, amelyek a római egyház tévedéseivel és romlottságával ellentétben kifejlődtek, ezek mintegy önként keletkeztek a mi vallásos nézeteinkből, miként az arianizmus megtagadása részben a római egyház nézeteiből származott, mindjárt ennek az eretnekségnek keletkezésénél.

Egy szóval, mi hiszszük és tanítjuk mindazokat a dolgokat, melyek a régi egyház vallástételeiben foglaltatnak, tehát az üdvösségre szükségeseknek tartatnak. Imhol a mi hitünk.

A római egyház ellenben ujitásokat vitt be a keresztyén vallásba; különféleképpen megtoldotta azt, s így azt akár a gyakorlatokat, akár a dogmákat tekintjük, erőszakkal eltorzította. Ez a toldalék képezi a római vallást, és mi azt elvetjük azért is, mert meghamisítása a keresztyén vallásnak, és azért is, mert ujitás. Ime, miből áll a XVI. századbeli Reformáció. És ha a római theologusoknak úgy tetszik, megvallom, minden tartózkodás nélkül, hogy ama Reformáció nem oly régi keletű, mint az ő romlottságuk, mivelhogy minden reformáció szükségképen föltételézi, hogy hibák és visszaélések történtek légyen.

Az evangelium ügye az Oroszok között. *)

II.

E szigorú rendeletek kétségtelen hatással voltak s elvették azok kedvét az evangelium nyílt követésé- től, akik anyagi érdekeiket látták a tilalmak által kockáztatva. És a dolog odajutott, hogy az egyide- jüleg világhódító körutra indult szlavófil politikai áramlatok mind inkább hódítottak a beköltözöttek között is s I. Miklós s III. Sándor czárok uralma nagy előnyöket s magasrangú hivatalokat biztosított azon polgári, köznevelési, vagy katonai tisztviselők szá- mára, akik hitükkel együtt nemzetiségükről is megfe- ledkeztek. Ily körülmények között, hogy az evange- lium hódításáról s az evang. vallásra való áttérésről szó sem lehet. Azonban, még sem csökkent Orosz- országban az evangelium ereje s nem fogyott az evan- geliumi vallások követőinek száma. Oka a folyton növekvő bevándorlás, amely Németország különböző részeiből folyton szállította a vér-felfrissítő anyagot.

Érdekes adatokat szolgáltatnak erre nézve az 1904. évi statisztikai kimutatások is. A szentpétervári s moszkvai patriárchátusok területén 1 millió 250 eze evangélikus keresztyén számláltatott össze 185 egy- házköztségben, 716 templommal és imaházzal, 210 lelkipásztorral. Miként keletkeztek ezen egyházközsé- gek? Már Nagy Péter előtt k. b. másfélszáz évvel, hol mint kereskedők, hol mint hadifoglyok, katonák, kézművesek megkezdték a bevándorlást a német evangélikusok közül sok-sok ezren, akik a moszkovita czároktól nemcsak települési engedélyt, hanem vallás- szabadságot is nyertek. Így már 1576-ban szabad volt Moszkvában templomot építeniök, 1606-ban a moszkvai Kremlben protestáns istentisztelet tartatott és 1715-ben már 15 lutheránus és 3 református egy- házközség volt Oroszországban s ezek mindenike 15—20.000 lélek körül számlált. Tovább még inkább gyarapodott a bevándorlás, miután Nagy Péter óta ígéretekkel csábították erre a német népet. 1702-ben Nagy Péter egy Pottval nevű megbízottja által egész Németországot elárasztotta igen csábító manifesztum- mal s 60 év múlva II. Katalin, 1763. július 22 én, később I. Sándor czár 1804. február havában kiadott ukázai mind-mind bizonyítékai annak, hogy Orosz- ország hatalmas urai egyáltalában nem voltak fukarok az ígéretekben, mikor arról volt szó, hogy birodalmuk kevés lakosu tartományait intelligens, komoly törek- vésű, munkás elemmel benépesítsék. *Tóthfalusi J.*

Ne engedjed, Uram, a mit a gonosz ember ki- ván; az ő gonosz gondolatjokat ne vegyed elő, hogy ne fuvalkodjanak fel. Zsolt 140, 9.

*) L. a Vasárnap 34. számát.

Isten ígéje.

Elhullunk hitetlenségünk miatt.

4. Mózes 14. r.

Héber I. 3. 15—19. 4. 1—11.

„Hatszázezer gyalog a nép“, a Jehová választott népe. Egy nagy tábor, mely egy egész éjen át siránkozik, bosszantja Istenét Párán pusztáján. Milyen gyáva; milyen kislelkű; milyen hitetlen e nép! Nyugodalmat keresni indult el Egyiptom földéről, a szolgálathoz házából.

Már annyit gyötrődött, annyit fáradt e nyugalomért. Már nincs is távol e nyugalomtól. Csak egy kis biztatás, mit maga is ad Jehosua a Nún fia; csak egy kis bátorítás, mi oly meggyőző szavakban csendül fel Káléb ajkain: mindhiába. Zúg a tábor, a hatszázezer gyalog, mint zugó tenger. Panaszos zugolódása mind erősödik. Gyáva siránkozása felhat a Jehová trónjához.

Vissza Egyiptomba! Vissza a husos fazekak mellé! Ez bizonyosság. Ez nem ígéret. Hadd csattogjon a vessző munka görbesztette hátunkon. Hadd égesse a szégyen, a gyalázat tüze azt a nap-égette arcot. Hadd töltsse be a levegőget nőink, lányaink rémes sikoltása, valahányszor korbács szaggatja zsöngé testüket. Hadd sorvassza a szolgaság levegője kicsinyeinket. Vissza!! A husos fazék mégis valami. Több a Jehová ígérétnél. Mit nekünk az ígéret, ha száz annyi nyugalom, békességet ígér is. Meguntuk a küzdelemteljes bolyongást. Sebezte már lábainkat eleget a kiálló szika-él; égette már fejünket eleget a pusztai nap égető heve; szomjuztunk is, éhezünk is. Vissza, csak vissza! Nem hiszünk az ígéletben.

És visszafordulni kész a választott nép haladása, nyugalma utjáról. És meg is dördül felette Jehová haragja: nos, ha nem kell nektek az az ígéret, nem is adom nektek. Még azt is elveszem tőletek, ti meg hunyáskodó, kislelkű, hitetlen nemzetség. Hulljatok el a pusztában. Jeltelen sirotokon ne csevegjen márdárdal, ne keresse fel azt az illatárral telített esti szellő; de zengje fölötté egyhangu danáját a pusztai, kóbor szellő; menydörögjön felette haragom szava; az éhes vad átható ordítása. Ez kell nektek s nem ígéret. Nem nyugalom. Hitet kértem ellenértékül. Ti nem akartátok. Ám legyen!

És úgy lett. Pál Apostol bizonyítja. „Nem mehettek be a nyugalomba az ő hitetlenségökért. Elhullottak testeik a pusztában az ő hitetlenségökért“

Igy hullunk el mi is életünk vándorutján hitetlenségünkért; így hullunk el mi is az élet sivatag pusztáján távol a nyugalomtól — hitetlenségünkért. Pedig mi is a nyugodalmat keressük, miként Jiszráél fiai. Azt keressük munkáinkban, verejtékcsoppjeinkben; küzdelmeinkben, csalódásunkban, álmainkban;

azt keressük még gyarlóságunkban, bűneinkben is. Folyton szól az ígéret: közel a végcél; közelben a nyugalom. Csak küzdj még; csak higgy, csak bizzál még. Mindhiába! Kevés a Jehosua közöttünk; még kevesebb a Káléb, kik előtt az ígéret több a vétek, a bűn husos fazakánál. Így, így hullunk el a mi hitetlenségünk miatt távol a végcélától, messzi a nyugalomtól és így zúg át sirunkon a reménytelenség hullámverése, a kislelkűség, a hitetlenség átka.

Ellenérték kell a nyugalomért. Erős hit. Nehogy valaki a hitetlenség példájába essék. Hanem bizodalommal a kegyelem székéhez. Övé a nyugalom itt. Övé az üdvösség ott.

Molnár Imre.

A Földközi tengeren.

— A kármeli révben. —

Mc. Cheyne Róbert után angolból,

Uram, ez a tenger, mely oly nyugodt, csendes,
Hasonlít én hozzád való szerelmedhez.
Ez örök hullámok, melyek itt csapkodnak
Kösziklákön törtek át utat magoknak:
A te szerelmed is, az én köszívemen
Utat tört, csókjával vívta azt szüntelen.
A számtalan mosoly, mik a vízen usznak,
Hogy a napsugarak a tükrén alusznak:
Hasonlít kegyelmed édes mosotyához,
Melyet a Krisztusban arcod rám sugároz.
Eme vizeknek itt nincsen apadása,
Oly állandó, nyugodt, tiszta hullámszája:
Szerelmed s kegyelmed épígy nem apadnak,
Mióta választál engemet magadnak.
Vagy ha talán egykor a hullám szavadra
Elvonul a fővényt fedetlenül hagyva,
S egy perczre úgy marad szárazon a fővény,
Meg elfedi a víz, újra visszajöven:
A te csodálatos kegyelmed is tőlem
Hogy ha eltávozik egy vagy más időben:
Szárazon, hidegen, elhagyottan állok;
Tehetetlen féreg, te hozzád kiáltok:
Orczád csak egy kevés ideig rejtet el,
Jókedvedet hozzám fordítod már reggel;
Jézusom szépségét megmutatja megint,
S béke száll szívembe, mihelyt ő rám tekint.

Kegyesség útja

Az öreg asszony.

Egy szegény öreg asszony, a kit józan, őszinte, buzgó vallásosságáról sohan ismernek s szeretnek, jó példát ad arra, hogy a legegyszerűbb ember is mit tehet vallásáért és Uráért. Férjét, az istennel nem gondoló, istenkáromló, iszákos, kiméletlen s nem is

— **Minisztertanács.** E héten minisztertanácsot tartottak a miniszterelnöki palotában Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklete alatt. A tanácskozás 11 órakor kezdődött és másfél óráig tartott, a Herkules-fürdőn üdülő Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kivételével az összes miniszterek jelen voltak. Kossuthot Szterényi József államtitkár képviselte a tanácskozáson. A minisztertanács azokkal az aktuális kérdésekkel foglalkozott, melyek az ősz folyamán kerülnek eldöntés alá. Így nevezetesen a közös költségvetés és a kiegyezés képezték a minisztertanács legfontosabb tárgyalási anyagát. Emellett természetesen folyó ügyeket is tárgyaltak.

Egy istenfélő, kegyes ember.

Irta: Sóvárad Várad Albert.

A mi kicsije volt, azt szívesen megosztotta a nála szegényebbekkel. Felkarolta tőle telhetőleg az árvák és az elhagyottak ügyét. Kis házának kapuját e szavak ékesítették:

Ide jó szívű ember bejöhetsz,
Csalfa pedig elmehetsz.

Jó lelkű emberekre talált itt a fáradt vándor.
menedéket, oltalmat az elhagyott. Ha ilyet látott, behívta magához:

Tiszta, kis szobánkan nincs fényűzés pompa,
De szívünk' se bántja az éhezés gondja.
Élünk elégedett, boldog szeretetbe':
Egymásba fonódó egy lélek két testbe'.
Pitvarunk ajtaja kinyitva, kitárva,
Fáradt idegennek behívó barátja.
Italunk meghűtve, kenyerünk fölszelve,
Igy tanít mindenkit emberszeretetre.

A mikor csak alkalom nyílt rá, a hányszor lehetett, mindig jót tett, s ilyenkor végtelen boldognak érezte magát:

„A mikor egy egy nap
Szépet, jót tehettem,
Valami szenvedő
Terhén könnyithettem:
Akkor este mintha
Melegebbé válnék
A szívem verése,
S a kis gyermekeim
Csókja, ölelése!
Akkor este mintha
A világ szebb lenne,
S a mi kis házuk egy
Tündérsziget benne.“

De a boldog napok közé szomorúak is vegyültek. Csapással látogatta meg az Isten. Elvette legnagyobb fiát, kiben már a legtöbb örömét látta volna

Csatkai. Mégsem nyíltak zugolódásra ajkai. Megnyugodott a menyeei Atya bölcs végzésében:

„Uram! könnyel öntözöm nyoszolyám,
De bölcs tetszésseden megnyugovám;
S hiszem: -- bár utaid nem láthatom, —
Hogy javamra van könny és fájdalom!
A bú-gondban nem szakadt meg,
Csak tisztult a szívem;
Ezután is atyai kéz
Takargat be hiven.
A hit volt az éjszakában
Csillagom, vazérem;
Ezután is hűn kísér ez,
Mig a cél elérem.
Bátran szállok a habok közt,
Látom a révpártot;
Ezután is megtart engem,
Ki eddig megtartott!

Hite, bizodalma nemcsak hogy nem csökkent, sőt folyton erősödött. Az Úr hajlékának továbbra is buzgó látogatója maradt . . .

Csöndes kis falunak
Kellős közepében
Áll egy kicsiny templom
Egyszerű fehérben.
Hol az első áldást
Kérték a fejemre,
Hol az első imát
Ajkam elrebegette;
A hol semmi pompa,
Földi hiúság nincsen,
Csak egyszerü szívek
És bennük az Isten:
Ott tud az én könnyem
Igazán csak hullni,
Ott tud szívem, lelkem,
Mi atyánk! előtted
Némán leborulni . . .

*

Ha buba merül szívem:
Imára nyíl ajkam,
S megkönnyebbül azonnal a
Bánat terhe rajtam.
Ha öröm harmatoz rám:
Buzgón imádkozom,
S örömet, vigságot
Eként számszorozom.

Reggel, amint fölkeltek s este mielőtt fejüket álmokra hajtották volna, vagy pedig mielőtt munkáikhoz fogtak volna, előbb mindig Istenhez fordultak az ők könyörgéseikkel. És:

Boldog ház, hol a vallás oltárán
Együtt áldozik férj és feleség,
Hol a hitvestársak hitének várán
Nem törhet rést a gonosz ellenség.

Boldog a ház, hol buzgó imádságra
Korán kulcsolja a kisdéd kezét,
Hallgat óh Isten törvényed szavára
S ártatlan szíveddel közeleg Feléd.

Csatkai Antal, ha csapások érték is, soha sem
csüggedt el, hanem bizott rendületlenül Teremtőjében:

Jó napokban, rossz napokban,
Örülök vagy szenvedek:
Szívem, Isten! érted dobban,
S törvényednek engedek:
Te vagy sziklaváram nékem,
Vigaszom és menedémem,
Te vagy Isten, holtomig!

*

Gunyoljon a világ, kísértsen a sátán,
A vallás tüze ég keblemen oltárán,
Örülök vagy sirok, élek avagy halok,
Gyermeked hitemben sirig megmaradok.
Hiszek az Istenben és az öröklétben,
A bűn bukásában, erény győzelmében.

Oh, hány meg hány családnak szolgálhatna kö-
vetendő mintaképül Csatkai Antal kis családja.

Ime, Krisztusnak egy hű követője egy igazi ke-
resztyén!

Öt kövesd,
Dicső példányképedet,
Bár e világ oly hitetlen,
Bár gunyolja hitedet,
Állj meg végig rendületlen!
S . . . öt kövesd!!!

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által
feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süket-
séget, fülfolyást, zúgást és nehézhallást** meg idült
esetekben is. Ára üvegenként használati utasítás-
sal 2 frt. Kapható **Pebreczenben, Kossuth-utca 8.
szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógy-
szertárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Flórintézetek és klendeltségek: Csikszereda, Gyergyó-
szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda,
Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchényi téri
intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek** és érmek vétele és eladása.
 2. **Tőzsdei megbízások** teljesítése.
 3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárt az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.
 4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.
 5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**
 6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt érték-papírok beváltása.
 7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékeltebb kamat mellett.
 8. **Osztálysorsjegyek elárusítása.**
 9. **Takarékbetétek átvétele** könyvecskékre, folyó és cheque számlára.
 10. **Szelvények beváltása** és új szelvényivek beszerzése.
 11. **Utalványok és hitellevelek kiállítása** bel és külföldi piacokra.
 12. **Letétek.** Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.
 13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapírok, okmányok, ékszerek, végrendeletek stb. tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj mellett bérbeadása.
 14. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.
 15. **Kivándorlóktól érkező** pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.
- Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk felvilágosítással és utbaigazításokkal.
- A pénzváltó üzlet hivatalos órái:
delelőtt 8—1 óráig
delután 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvény Társaság
Maros Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ IZŰ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁRNAP”

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap” célja?

A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra”?

A „Vasárnap” előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap” jutányos áron hirdetések is elfogad.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalm legújabb termékei állandóan raktáron vannak, ép úgy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egyszerű és pompás diszkötésben, ifjusági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mű legelővidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető.

Papíru raktáram a legragályosabb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 fircm fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tonta, itatós papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható czikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre.

Jó és olcsó! ez a jelszó. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés

MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely, Főtér Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

➤ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE ➤
MAROS-VÁSÁRHELY SZÉCHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorsajtóval,
két amerikai gyorsajtóval, lyukasztó
és több segédgéppel, valamint a leg-
modernebb új betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
közöltetnek.